

GEVANGENISSEN IN EUROPA: LOKAAL JURIDISCH NIEUWS

In deze samenvatting willen het European Prison Litigation Network (Europees Netwerk voor Gevangenisgeschillen), haar leden en partners nationale advocaten en burgerlijke maatschappelijke organisaties informeren over de belangrijkste juridische ontwikkelingen op het gebied van gevangenisrecht.

Deze samenvatting omvat 14 lidstaten van de Europese Unie evenals Oekraïne, Moldavië, het Verenigd Koninkrijk en Rusland.

OVERZICHT VAN GEVANGENIS JURIDISCH NIEUWS

JUNI-AUGUSTUS 2023

CONTACT MET DE BUITENWERELD ■ In **Roemenië**, zijn onlangs juridische bepalingen van kracht geworden [die de mogelijkheid uitbreiden voor gevangenen die wachten op hun proces om intiem bezoek te ontvangen](#) van hun echtgenoten of langdurige partners. Tot dan toe bestond deze mogelijkheid enkel voor veroordeelden.

In het **Verenigd Koninkrijk** heeft het Hooggerechtshof het besluit van een gevangenisdirecteur [om de aanvraag van een gevangene om deel te nemen aan een telefonisch interview met een journalist te weigeren vernietigd](#) en gaf opheldering over de omstandigheden waaronder gevangenen de media kunnen contacteren.

DISCIPLINE ■ In **Bulgarije** vertonen recente administratieve besluiten verschillen in aanpak met betrekking tot de mogelijkheid om in beroep te gaan bij een rechtbank tegen disciplinaire straffen anders dan eenzame opsluiting. Dit verschil in aanpak creëert juridische onzekerheid en dient te worden geharmoniseerd.

GEZONDHEID ■ In **Oostenrijk** heeft het Parlement de eerdere amendementen op de wet op preventieve opsluiting gewijzigd [om ervoor te zorgen dat gevangenen die worden vastgehouden onder dit regime niet worden vrijgelaten zonder de nodige voorbereiding](#). Het wijzigt ook het evaluatieproces voor opgedragen preventieve opsluiting naar aanleiding van een misdrijf gepleegd als minderjarige.

In **Polen** hebben de Gevangenisdienst en het Ministerie van Volksgezondheid [het voorstel van de Commissaris voor de Mensenrechten om het wettelijke kader aan te passen, om ervoor te zorgen dat de kwaliteit van de gezondheidszorgdiensten in gevangenisinstellingen](#) gelijk is aan de kwaliteit die de algemene bevolking krijgt, afgewezen. Het verzoek van de Commissaris kwam er na de goedkeuring van een nieuwe wet die het toezicht van gezondheidszorg vaststelt maar gezondheidszorg in gevangenisinstellingen uitsluit.

Ook in **Polen** heeft de Ombudsman voor Patiëntenrechten [zichzelf onbevoegd verklaard om klachten te behandelen met betrekking tot ontoereikende medische zorg in gevangenisinstellingen](#).

In **Portugal** heeft een nieuwe Wet op de Geestelijke Gezondheid [de mogelijkheid afgeschaft voor rechtbanken om voor onbepaalde tijd de veiligheidsmaatregelen van opsluiting te verlengen](#) (in psychiatrische instellingen of in specifieke vleugels of eenheden van gevangenisinstellingen) die werden opgelegd aan personen die een misdrijf hebben gepleegd maar als onverantwoordelijk worden beschouwd vanwege geestelijke gezondheidsstoornissen. Deze situatie resulteerde in interneringen voor onbepaalde tijd, ondanks het feit dat levenslange opsluiting niet voorkomt in het Portugese strafrecht.

In **Spanje** heeft het Secretariaat-Generaal van Gevangenisinstellingen aangekondigd dat een Spaanse gevangenis zal worden [omgebouwd naar een psychiatrisch gevangenisziekenhuis](#) dat gespecialiseerde gezondheidszorg biedt aan gevangenen met geestelijke gezondheidsstoornissen.

OVERBEVOLKING ■ In **België** heeft een rechtbank de staat opgedragen [om de bezettingsgraad van een overvolle gevangenis binnen de zes maand te verminderen tot 110%](#) en om binnen de vijf jaar een eind te maken aan de overbevolking, op straffe van een boete.

In **Frankrijk** heeft een administratief tribunaal, optredend als voorlopige rechter, [een verzoek verworpen van NGO's om verdere toegang tot een overvolle gevangenis te voorkomen](#) op grond van het feit dat dergelijke maatregelen niet binnen haar bevoegdheden vallen.

In **Portugal** blijkt uit het jaarverslag van 2022 van het Nationaal Preventief Mechanisme dat [meer dan de helft van de gevangenen van het land overbevolkt zijn](#).

In **Roemenië** heeft de Algemeen Directeur van de Nationale Gevangenisadministratie [verklaard dat het probleem van overbevolking en gevangenen zal worden opgelost tegen eind 2024](#) door de capaciteit van de gevangenen te vergroten. Gegeven het groeiend aantal mensen die het gevangenisstelsel instromen, is het twijfelachtig dat deze maatregel alleen het probleem zal oplossen.

In het **Verenigd Koninkrijk** is bij wet [de maximum vrijlatingsduur bij thuisdetentie verlengd](#) van 135 naar 180 dagen. Deze toename heeft tot doel de overbevolking in gevangenen te verminderen.

STRAFRECHT ■ In **Moldavië** kunnen als gevolg van wijzigingen in het Wetboek van Strafrecht [de minimum en maximum straflijmieten met een derde of een kwart worden verlaagd](#), respectievelijk in het geval van een schuldbekenning of wanneer de verdachte heeft verzocht om het proces te baseren op bewijsmateriaal dat tijdens het strafonderzoek is aangevoerd.

In **Rusland** verplichten wijzigingen in het Wetboek van Strafrecht [de rechtbank om alternatieven te overwegen voor voorrechten](#) voor personen die beschuldigd worden van economische misdrijven zodat ze hun bedrijfsactiviteiten kunnen verderzetten.

PERSOONLIJKE BEZITTINGEN ■ In **Hongarije** stelt een bevel van het Gevangenis hoofdkwartier gevangenen in staat om ermee in te stemmen dat [een deel van het geld dat naar hun geblokkeerde rekening is getransfereerd zal worden gebruikt door de gevangenisadministratie om schulden van de gevangene jegens de administratie te vereffenen](#), ongeacht het doel waarvoor het geld was getransfereerd. Een zorgwekkende mogelijke uitkomst is dat gevangenen niet vrijwillig zullen instemmen met een dergelijke regeling, maar eerder zullen instemmen onder druk van het gevangenis personeel.

In **Rusland** moeten wijzigingen aan het Wetboek van Strafvordering ervoor zorgen dat [de bezittingen van veroordeelde gevangenen die zonder toezicht zijn achtergelaten te beschermen](#) tijdens de duur van de gevangenisstraf, inclusief hun huisvesting.

GEVANGENISHERVORMING ■ In **België** heeft de regering wijzigingen voorgesteld in de gevangeniswet die [de rechten van gevangenen om klachten in te dienen zouden beperken en de reikwijdte van onafhankelijk gevangenis toezicht zouden reduceren](#).

GEVANGENEN IN OORLOGSTIJD ■ In **Rusland** is de [aanwerving van gevangenen door het Ministerie van Defensie om oorlog te voeren in Oekraïne](#) nog steeds aan de gang. Aanwervingscampagnes zijn lopende in de meeste Russische gebieden, evenals in gebieden in Oekraïne die door Rusland worden bezet. Een niet nader bepaald aantal gevangenen die deelnamen aan de oorlog tegen Oekraïne hebben al gratie gekregen bij presidentieel decreet.

In **Oekraïne** regelt een nieuwe wet onder andere het [gebruik van kampen voor oorlogsgevangenen \(POW\)](#) in oorlogstijd en post-oorlogstijd. Hierdoor kunnen zowel POW's en veroordeelde POW's in kampen worden geplaatst, onder voorbehoud dat ze gescheiden worden gehouden.

PRIVATISERING ■ In **België** heeft de Rekenkamer een rapport gepubliceerd waarin de nadruk wordt gelegd op publiek-private partnerschappen op het gebied van gevangenisbeheer dat wordt uitgevoerd [zonder rechtvaardiging van een degelijke kosten-baten analyse](#).

PROCEDURELE RECHTEN ■ In **Bulgarije** blijven administratieve rechtbanken zeer lage bedragen toekennen als compensatie voor onmenselijke en degraderende behandelingen van gevangenen die worden vastgehouden in slechte detentieomstandigheden.

In **Frankrijk** merkte een administratief tribunaal, optredend als rechter in kortgeding, op dat de autoriteiten er niet in waren geslaagd een eerder bevel uit te voeren dat gericht was op het verbeteren van de detentieomstandigheden in een Franse gevangenis en beval bijkomende maatregelen. De klacht werd

[onderbouwd door bevindingen van een onaangekondigd bezoek aan deze gevangenis, uitgevoerd door de vice-voorzitter van de Orde van Advocaten](#), in toepassing van een onlangs aangenomen wet.

In **Hongarije** zijn onlangs wijzigingen van kracht geworden om [bijkomende mogelijkheden te creëren om compensatie te eisen voor onrechtmatige detentie](#). Hoewel dit een positieve ontwikkeling is zijn er nog significante tekortkomingen in de wet (lage compensatietarieven, niet-automatische compensatie) die moeten worden aangepakt.

In **Polen** [is de buitensporige duurtijd van voorhechtenis een systematisch probleem](#), zoals aangebracht in een recente gezamenlijke mededeling aan het Comité van Ministers van de Raad van Europa door de *Helsinki Vereniging voor de Mensenrechten* en de Nationale Orde van Advocaten. De auteurs wijzen onder andere op het gebruik van stereotiepe besluiten door de rechterlijke macht om detentie te verlengen.

In **Portugal** heeft het Hooggerechtshof [een habeas corpus afgewezen dat was ingediend door een zieke gevangene](#), die van mening was dat zijn detentie onwettig was omdat zijn detentieomstandigheden ontoereikend waren en hij geen geschikte medische behandeling kreeg.

In **Rusland** wordt het door recente wijzigingen die het Wetboek van Strafvordering in lijn brengen met de regelgeving inzake de oorlogstoestand mogelijk om [iemand zonder een gerechtelijk bevel op te sluiten gedurende maximaal 30 dagen](#).

HERINTEGRATIE ■ In **Litouwen** actualiseert een nieuw bevel van de Directeur van de Gevangenisdienst de regels van Gevangenenraden die zijn opgezet om gevangenen in staat te stellen problemen aan te kaarten die zijn opgedoken tijdens detentie. De nieuwe regels voorzien onder andere dat [burgerlijke maatschappelijke organisaties, naast staatsinstellingen en lokale instellingen, moeten worden betrokken bij activiteiten met betrekking tot de herintegratie van gevangenen](#).

Nog in **Litouwen** actualiseert een nieuw bevel van the gevangenis- en reclasseringsdiensten de procedure voor de toelating van gevangenen tot opvanghuizen en stelt [nieuwe verplichtingen vast waaraan gevangenen moeten voldoen om te verblijven onder dit detentieregime](#).

STRAFAANPASSING ■ In **Polen** heeft de Minister van Justitie het voorstel van de Commissaris voor de Mensenrechten het voorstel om [recente wijzigingen in het Strafwetboek te verwijderen waardoor het mogelijk wordt om levenslange opsluiting zonder voorwaardelijke vrijlating te verwijderen verworpen](#).

In **Portugal** heeft een amnestiewet [de vonnissen die vóór 19 juni 2023 waren gepleegd tot acht jaar gevangenisstraf verminderd met één jaar](#) voor mensen tussen 16 en 30 jaar oud op het moment dat het misdrijf werd gepleegd.

In het **Verenigd Koninkrijk** heeft het Hof van Beroep uitspraak gedaan in de zaak van een gevangene die [ruim zes maanden na het uitzitten van zijn straf naar de gevangenis werd teruggeroepen](#). De rechtbank achtte de detentie na de terugroeping niet willekeurig omdat de vertraging bij de terugroeping het causale verband tussen het vonnis van de rechtbank en de detentie niet verbrak.

STATISTIEKEN ■ In **Moldavië** geven geactualiseerde statistieken weer dat [de nationale bevolking veel kleiner is dan geschat in voorgaande jaren](#), waardoor de gevangenisbevolking verandert.

MARTELING EN MISHANDELING ■ In **Moldavië** stelt een recente bijdrage aan de Raad van Europa, opgesteld door *Promo-LEX*, dat [er verschillende tekortkomingen zijn in het wettelijke kader van het land voor het melden en bestraffen van daden van foltering en mishandeling in hechtenis](#).

WERK ■ In **Duitsland** oordeelde het Federale Grondwettelijk Hof dat [het huidige beloningssysteem voor gevangenen die in gevangnissen werken ongrondwettelijk is](#) en beval dat het moest worden afgestemd op de doelstelling van sociale rehabilitatie van gevangenen tegen 2025.

LEES HET VOLLEDIGE DOCUMENT OP ONZE WEBSITE >>

Bijzondere dank aan onze [leden en partners](#) voor het gezamenlijk opstellen van deze samenvatting!

EUROPEAN PRISON LITIGATION NETWORK

www.prisonlitigation.org

21ter rue Voltaire

75011 Parijs

Frankrijk

contact@prisonlitigation.org

Deze samenvatting wordt gefinancierd door de Europese Unie en het Robert Carr Fonds. De gepresenteerde standpunten en meningen komen alleen van de auteurs en komen niet noodzakelijkerwijs overeen met die van de Europese Unie, de Europese Commissie of het Robert Carr Fonds. Noch de Europese Unie, de Europese Commissie of het Robert Carr Fonds zijn hiervoor aansprakelijk.

**ROBERT
CARR
FUND** For civil
society
networks

